

Byť slobodným!

Kedy už budem konečne slobodný, ... kedy mi prestanú rodičia, učitelia, dýchať na krk, - vzdychá „náštročný“! Dajte nám chlieb a slobodu, - kričí na námestí proletár: a za vydobytie, alebo ochranu tejto slobody, je ochotný bojovať, ba položiť aj život, ... hoc neraz, nie ten svoj. Keď chce človek potrestať iného človeka, odíme mu slobodu.

Čo je však pre mnohých sloboda? Častokrát len oslobodenie od železných pút a mreží, akéhokoľvek donucovania., možnosť robiť čokoľvek, kdekoľvek a kedykoľvek. Lenže to je len karikatúra ozajstnej duchovnej slobody. Je slobodou akurát divje zvere, ale nie slobodou človeka, a tým menej slobodou Božieho dieťaťa.

Sloboda je najkrajším darom Božím človeku, dar, ktorý Ho stál najviac: muky a smrť Jeho Jednorodného Syna.

Z lásky a pre lásku, chce preto Boh človeka skutočne slobodného.

Byť skutočne slobodným predpokladá, okrem neprítomnosti akéhokoľvek fyzického donucovania, úplné zrieknutie sa samého seba v záujme vyššieho „puta“. Byť slobodným znamená dosiahnuť „svoju“ vlastnú slobodu.

Ľudská sloboda je vždy obmedzená a plne sa môže rozvinúť len v nadprirodzenej rovine. Byť najľudskorodnejším človekom na zemi znamená, čo najväčšmi sa priblížiť k Bohu, Ktorý jediný je úplne a dokonale slobodný. Ten, kto je s Ním v najužšom spojení sa podieľa na Jeho slobode a svätosti, a k tomu sme od Raja všetci povolani.

Čas pôstu je vlastne tým svätým časom, ktorý nám môže pomôcť tento blízky vzťah s Hospodom Bohom dosiahnuť a tým nás urobiť skutočne slobodnými.

otec Nikodim

PRAMENĚ

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

Keď sa človek vyberá na cestu, musí vedieť, kam ide. Tak je to aj s Veľkým pôstom. Veľký pôst je predovšetkým duchovnou cestou, ktorej cieľom je Pascha, „sviatok sviatkov“. Je to príprava k „naplneniu Paschy, pravému Zjaveniu“. Preto musíme začať so snahou o pochopenie spojenia medzi Veľkým pôstom a Paschou, pretože ono odhaľuje niečo veľmi podstatné a rozhodujúce v našej kresťanskej viere a živote.

Je nevyhnutné vysvetľovať, že Pascha je oveľa viac ako iba jeden zo sviatkov, viac ako každoročné pripomínanie si dávnej udalosti? Každý, kto zažil, hoci len raz, atmosféru tejto noci, ktorá je „jasnejšia ako deň“, kto ochutnal z tej jedinečnej radosti, to pozná.

Z čoho ale táto radosť pochádza? Prečo môžeme spievať, ako to počas paschálnej liturgie robíme: „Nyni vsja ispolnišasja svita, nebo že i zemľa i preispodňaja (Teraz sa všetko naplnilo svetlom - nebesá, zem i hlbiny)“? V akom zmysle oslavujeme to, čo vyhlasujeme: „Smerti prazdnujem umeršvlenije,

Pochopiteľne, smrť je ešte tu, stretávame sa s ňou tvárou v tvár a jedného dňa príde a dotkne sa nás. Ale úplne veríme v to, že Christos Svojou vlastnou smrťou zmenil samotnú prirodzenosť smrti a učinil ju prechodom - „Paschou“ - do Božieho kráľovstva, meniac najväčšiu tragédiu na konečné víťazstvo. Tým, že „smertiju smert' poprav (smrťou smrť premohol)“, učinil nás účastníkmi Svojho Vzkriesenia. A to je dôvod, prečo na konci paschálnej rannej bohoslužby (utierne) hovoríme: „Christos vstal z mŕtvych a život vládne! Christos vstal z mŕtvych a viac už niet mŕtvych!“

Taká je viera Cirkvi, potvrdená a podložená nespočetným zástupom svätých. Avšak nie je našou každodennou skúsenosťou to, že táto viera je zriedkavo tou vierou, ktorú máme my, že neustále strácame a zrádzame „nový život“, ktorý sme dostali ako dar a že v skutočnosti žijeme tak, ako keby Christos nevstal z mŕtvych, ako keby táto mimoriadna udalosť pre nás nemala žiadny význam? Toto všetko je vý-

Veľký pôst - Cesta k Pasche

adovo razrušenie, inoho žitija vičnaho načalo... (Oslavujeme usmrtenie smrti, zničenie pekla, začiatok iného, večného života)“? Odpoveďou na všetky tieto otázky je fakt nového života, ktorý takmer pred dvoma tisícami rokov zažiaril z hrobu a bol darovaný nám, všetkým tým, ktorí veria v Christa. Bol nám darovaný v deň krstu, v ktorom, ako hovorí sv. Pavol, sme „boli pochovaní s Christom... aby tak, ako Christos vzkriesený bol slávnou mocou Otcovou, aj my sme chodili v novote života“ (Rim 6, 4). Takto na Paschu oslavujeme Christovo vzkriesenie ako niečo, čo sa stalo a čo pokračuje a deje sa aj s nami. Lebo každý z nás tým získal dar nového života a silu prijať ho a žiť, vrátane smrti. Dáva nám možnosť, aby sme sa radostne utvrdzovali: „Smrti viac niet!“

sledkom slabosti, našej neschopnosti žiť neustále „vierou, nádejou a láskou“ na tej úrovni, na ktorú nás pozdvihol Christos, keď povedal: „Hľadajte predovšetkým Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť“. My však na toto všetko zabúdame. Či sme až takí zaneprázdnení a ponorení do každodenných starostí? A pretože zabúdame, zlyháme. A cez toto zabúdanie, zlyhanie a hriech sa náš život stáva opäť starým, plytkým, temným a nakoniec bezvýznamným, nezmyselným putovaním k nezmyselnému koncu. Zabúdame dokonca aj na smrť, a ona k nám prichádza náhle, uprostred nášho „radostného života“, hrozná, neodvratná, nezmyselná. Z času na čas si ešte môžeme uvedomovať a vyznávať rôzne naše „hriechy“...

pokračovanie na str. 2

Národy objavujúce Pravoslávie LATINSKÁ AMERIKA

Keď pred 14 rokmi začal biskup Athenagoras spravovať novovzniknutú Panamskú metropoliu, boli tam iba traja kňazi a tri cirkevné spoločenstvá zložené z Grékov žijúcich v Mexiku, Paname a Venezuele. Nikto ani len netušil, aký zázrak sa skoro udeje s Pravoslávnou Cirkvou v Latinskej Amerike.

Tým zázrakom bolo už len to, že v kubánskom hlavnom meste, v Havane, sa začali z iniciatívy Fidela Castra stavať pravoslávne chrámy. V r. 2004 chrám sv. čudotvorcu Nikolaja posvätil konštantínopolský patriarcha Bartolomej., a v r. 2008 bol posvätený metropolitom smolenským a kaliningradským, Kyrilom (terajším patriarchom Ruskej Cirkvi), chrám Ikony Kazanskej Bohorodičky. Za posledných desať rokov sa pravoslávna viera rozšírila v Mexiku, Kolumbii, Kostarike a ďalších krajoch Latinskej Ameriky.

Grécko prijalo kresťanstvo a preživalo svoju Päťdesiatnicu pred 2 tis. rokmi, vďaka misijnej práci Pavla a ďalších apoštolov. Ako hovorí metropolita Athenagoras svojim kňazom - teraz, keď v Grécku zdvihneš akýkoľvek kameň, všade nájdeš mošči svätých, mučeníkov, spravodlivých a ochrančov pravoslávnej viery. Latinská Ame-

rika teraz prežíva svoju Päťdesiatnicu. Pre väčšinu obyvateľov týchto krajín je Pravoslávie niečím úplne novým.

Keď bol v r. 2004 svätený Nikolajevsky chrám v Havane, tejto slávnosti sa zúčastnili iba štyria pravoslávni Kubánci. Teraz vyše tisíc kubánskych rodín prijalo krst a stali sa pravoslávnymi. Každý deň stále noví a noví hľadajúci ľudia nachádzajú cestu k viere svätých otcov.

pokračovanie zo str. 1.

... avšak náš život prestávame vzťahovať na ten nový život, ktorý pred nami odhalil Christos a ktorý nám daroval. V skutočnosti žijeme tak, ako keby nikdy neprišiel. Toto je jediný skutočný hriech, hriech všetkých hriechov, bezodný smútok a tragédia nášho formálneho kresťanstva. Ak si toto uvedomíme, potom môžeme pochopiť, čo je to Pascha a prečo sa pred ňou vyžaduje a predpokladá Veľký pôst. Len vtedy môžeme pochopiť, že liturgická tradícia Cirkvi, všetky jej cykly a bohoslužby existujú predovšetkým preto, aby nám navrátili víziu a chuť onoho nového života, ktorý tak ľahko strácame a zrádzame a aby sme sa k nemu cez pokánie vrátili. Ako ale môžeme milovať a túžiť po niečom, čo nepoznáme? Ako môžeme postaviť v živote na prvé miesto niečo, čo sme nevideli a neokúsili? V krátkosti: ako môžeme túžiť po nebeskom Kráľovstve, o ktorom nemáme žiadnu predstavu? Je to slúženie Cirkvi, ktoré je od samotného počiatku až doteraz vstupom do nového života nebeského Kráľovstva a našim spoločenstvom s ním.

Je to liturgický život, prostredníctvom ktorého Cirkev odhaľuje niečo z toho, čo „ani oko nevidelo, ani ucho neslýchalo, ani do srdca človeku nevstúpilo, čo pripravil Boh tým, ktorí Ho milujú“. A v centre tohto liturgického života, ako jeho srdce a vyvrcholenie, ako slnko, ktorého lúče prenikajú všade, stojí Pascha.

Je to brána, ktorá sa každoročne otvára k lesku Christovho kráľovstva, predkrm večnej radosti, ktorá nás očakáva, sláva víťazstva, ktorá už, aj keď neviditeľne, naplnia celé stvorenie: „Smrti viac niet!“ Celá bohoslužba Cirkvi sa odvodzuje od Paschy, a preto sa liturgický rok, t. j. poradie období a sviatkov stáva cestou, pútnictvom k Pasche, ku Koncu, ktorý je zároveň Začiatkom, koncu všetkého toho, čo je staré a začiatku nového života, neustáleho prechodu z tohoto sveta do nebeského Kráľovstva už zjaveného v Christovi.

Napriek tomu, starý život hriechu a plytkosti nie je až také ľahké prekonať a zmeniť. Evanjelium očakáva a vyžaduje od človeka úsilie, ktoré však on vo svojom súčasnom stave skutočne nie je schopný dosiahnuť.

Sme vyzývaní víziou, cieľom, spôsobom života, ktoré tak veľmi presahujú naše možnosti! Preto sa aj apoštolí, keď počuli učenie svojho Učiteľa, pýtali: „Ale ako je to možné?“ Naozaj nie je ľahké vzdať sa plytkého ideálu života, pozostávajúceho z každodenných starostí, zhromažďovania materiálnych vecí, zaisťovania si bezpečia a potešenia kvôli ideálu života, pre ktorý všetko, čo nie je dokonalé, nie je

jeho cieľom: „Buďte dokonalí, ako je dokonalý váš Otec nebeský“. Súčasný svet prostredníctvom všetkých svojich „médií“ hovorí: buď šťastný, nerob si starosti, choď širokou cestou. Christos zasa v Evanjeliu hovorí: zvol' si úzku cestu, bojuj a stráďaj, lebo toto je jediná cesta, ktorá vedie k pravému šťastiu. A ako, ak nie s pomocou Cirkvi, môžeme uskutočniť túto ťažkú voľbu, ako sa bez nej môžeme kajať a vracat' k slávnemu zasľúbeniu, ktoré sa nám dáva každoročne na Paschu? Hľa, kam smeruje Veľký pôst. Je to pomoc poskytovaná Cirkvou, škola pokánia, ktorá jediná umožní prijať Paschu nielen ako povolenie jedenia, pitia a oddychovania, ale ako naozajstný koniec toho „starého“ v nás a vstup do „nového“.

Hlavnou úlohou Veľkého pôstu v prvotnej Cirkvi bolo pripraviť „katechumenov“, t.j. novoobrátených kresťanov na krst, ktorý sa v tom čase konal počas paschálnej liturgie. Napriek tomu, že Cirkev postupne zriedkavejšie krstila dospelých a inštitúcia katechumenátu zanikla, hlavný význam Veľkého pôstu zostal ten istý.

Lebo aj keď sme pokrstení, neustále strácame a zrádzame práve to, čo sme dostali pri krste.

Preto je pre nás Pascha každoročným návratom k nášmu vlastnému krstu a Veľký pôst prípravou na tento návrat - pomalou a dlhotrvajúcou, na svojom konci vedúcou k uskutočneniu nášho vlastného „prechodu“ alebo „paschy“ do nového života v Christovi.

Ak, ako uvidíme neskôr, veľkopôstna bohoslužba zachováva až dodnes svoj

katechetický a krstný charakter, tak to nie je kvôli „archeologickej“ spomienke na minulosť, ale kvôli niečomu, čo je vždy platné a podstatné. Pretože Veľký pôst a Pascha sú pre nás každý rok rovnako platné a podstatné. Pretože Veľký pôst a Pascha sú každý rok znovuobjavením a znovuzískaním toho, čo nám bolo dané pri našom vlastnom zomieraní a vzkriesení vo svätom krste.

Cesta, pútnictvo! Napriek tomu, že sme ešte len na začiatku, že robíme iba prvý krok do „svetlého smútku“ Veľkého pôstu, už vidíme, aj keď iba veľmi, veľmi ďaleko vpred koniec cesty.

Je ním radosť Paschy, vstup do slávy nebeského Kráľovstva. A je to práve táto vízia, predkrm Paschy, ktorá robí veľkopôstny smútok svetlým a našu veľkopôstnu námahu „duchovnou jarou“.

Noc môže byť tmavá a dlhá, no zdá sa, že počas celej cesty tajomné a žiariace svetlo svitania osvetľuje horizont. „Ne liši nas upovanija našeho, Čelovikoľubče! - Ty, ktorý miluješ ľudí, nezbav nás našej nádeje!“

Milosrdenstvo v živote kresťana

Christos v Evanjeliu hovorí o hlavnom prikázani v živote kresťana. Po prvé, aby človek miloval Boha celým srdcom a dušou, a po druhé, aby miloval svojho bližného, ako samého seba. Toto prikázanie hneď podopiera podobenstvo o milosrdnom samaritánovi.

Aký význam má milosrdenstvo v živote kresťana? Má vôbec milosrdenstvo a pomoc bližnému nejaký význam v našom živote a pre našu spásu? Má a veľmi veľký. Christos nám jasne povedal: „Viera bez skutkov je mŕtva“. Ak má človek skutočnú a pravú vieru, ale vo svojom živote ju nepodkladá živými skutkami viery, jeho viera, aj keby bola neviem ako silná a pevná, nič mu nedá, ani ho nespasí. Čo z toho, ak niekoho milujeme, ale ak potrebujeme našu pomoc, necháme ho nech sa trápi sám. Alebo, ak vidíme, že sa niekto nachádza v núdzi, tak len okolo neho prejdeme, nevšímajúc si jeho trápenie a prosbu o pomoc. Takto sa chovali farizeji za čias Christa. Dodržiavali Mojžišov Zákon, len naoko, no od ostatných ľudí žiadali, aby sa ním riadili, a ak tak nerobili, boli prísne potrestaní, dokonca aj ukameňovaním. Títo farizeji sa modlili a sypali si popol na hlavu na miestach, aby ich každý videl a obdivoval, akým dobrým životom žijú. V skutočnosti to robili len preto, aby si ich všetci vážili a obdivovali ich za ich svätý život. Avšak, neprejavovali skutky milosrdenstva, ani úcty, ani lásky voči svojmu bližnému.

Milosrdenstvo - aj to je dar od Hospoda Boha. Sú ľudia, ktorí milujú druhých skutočnou láskou, chcú a prajú druhému všetko dobré. Ak sa človek snaží byť milosrdný k iným ľuďom, tak aj Božia láska prebýja v človeku. Boh nám vtedy dáva silu milovať a pomáhať aj iným ľuďom, ktorí nás nenávidia a preklínajú. Milosrdenstvo nie je len to, či milujeme dobrých ľudí, ale aj zlých hriešnikov. Skutočné milosrdenstvo je z lásky k druhému človeku a z viery v Boha.

Milosrdný človek nedáva len zo svojho vlastníctva, ale s radosťou trpí urážky od druhých a miluje ich (Prepodobný Izák Sýrsky).

Prepodobný abba Dorotej hovorí: „Nikto nemôže povedať: „Ja nič nemám, nemám z čoho dávať almužnu. Keď nemôžeš dávať toľko ako boháči, daj aspoň dva mince, podobne ako chudobná vdova z Evanjelia (Mk 12, 42) a Boh to od teba prijme radšej ako dary boháčov. Keď ani to nemáš, máš silu a môžeš pomôcť chorému bratovi. Ak nemôžeš ani to, môžeš ho potešiť aspoň slovom. Keď mu nemôžeš pomôcť ani slovom, môžeš v tichosti pretrpieť jeho urážky, ktoré pochádzajú od pokašitel'a a s láskou mu odpustiť.“

Kedysi dávno žil jeden stavec, ktorý sa volal Evlogij. Svoj život sa snažil neustále naplňať láskou k Bohu a bližným a jeho najväčším želaním bol večný život v Nebeskom Kráľovstve, preto sa zriekol svetského života, rozdal celý svoj majetok chudobným a začal sa duchovne zdokonaľovať v kélii jedného monastiera.

Raz uvidel jedného zmrzačeného muža, ktorý nemal ani ruky, ani nohy. Tento muž sedel na trhovisku a prosil almužnu od

okoloidúcich ľudí. Evlogij pocítil smútok vo svojej duši a rozhodol sa, že ho zoberie do svojho domu, kde sa o neho bude starať až do smrti. Keď povedal o svojom zámere mrzákovi, ten s radosťou súhlasil, a tak sa začal ich spoločný život v Evlogijovej kélii. Evlogij sa staral o mrzáka ako o svojho vlastného otca a splnil mu každé jedno želanie. Kŕmenie, obliekanie a umývanie bolo na každodennom poriadku. Dokonca ho nosil na rukách z jedného miesta na druhé a takto prežil mrzáka vďaka starcovej starostlivosti pätnásť rokov.

Po pätnástich rokoch spoločného, zároveň radosného, spolunažívania nastala veľká zmena v ich živote. Diabol závidel ich spokojnému nažívaniu, preto sa rozhodol narušiť ich spoločnými silami dosiahnutú vzájomnú úctu a lásku jedného k druhému.

Mrzáka sa začal čoraz častejšie sťažovať a ponosovať. Bol nepríjemný a často Evlogijovi ubližoval svojimi škaredými slovami. Vytykal mu, že ho priviedol do svojej kélie len preto, aby si prostredníctvom neho zaslúžil život v Nebi. Hovoril mu, že nepotrebuje viac jeho lásku, ani pomoc. Evlogij si vytrpel mnoho urážok z mrzákovej strany, no aj napriek tomu ho utešoval a aj naďalej sa o neho príkladne staral. Toto ešte viac nahnevalo mrzáka, a preto chcel, aby ho Evlogij odniesol naspäť na ulicu. Vrável mu: „Už ma omrzela takýto život. Chcem jesť mäso, ktoré ty sám nejeseš a ani mne ho nedáš!“ Trpezlivý Evlogij vyplnil aj toto jeho prianie a priniesol mu mäso, no mrzákovi to vôbec nestačilo a začal kričať, že chce žiť uprostred spoločnosti. Evlogij pokorne upokojie mrzáka a hovoril mu, že k nemu privedie bratov mníchov, ktorí ho budú často navštevovať, len nech odloží svoj veľký hnev a zlosť. Vtedy mu mrzáka povedal: „Nenávidím ťa a nemôžem sa viac na teba pozeráť. Odnes ma preč a vyhod' naspäť na ulicu a splniš mi moje najväčšie prianie!“

Evlogij bol veľmi nešťastný a nevedel, čo má robiť. Preto sa rozhodol zobrať mrzáka do monastiera k starcovi Antonijovi, ktorého poprosil o radu a rozpovedal mu celý príbeh od úplného začiatku až po samý koniec. Keď si to stavec Antonij vypočul, vtedy im obom povedal: „Či nevidíte, že vás pokašuje diabol? Prestaňte sa k sebe tak škaredo správať a odhod'te všetok zármutok a žiaľ, ktorý medzi vás vzniesol. Choďte naspäť v pokoji a s čistou láskou do kélie, v ktorej ste spolu prežili toľké roky a čoskoro budete obaja obdarení večným životom v Nebeskom kráľovstve“. Keď si to obaja vypočuli, zmierili sa a odišli spolu do svojho skromného príbytku, kde v pokoji a láske spoločne prežili zostávajúce dni svojho pozemského života.

Či aj mi mnohokrát nezažívame takéto nepríjemné chvíle od svojich priateľov a blízkych? Alebo snád' aj my nie sme takí istí k niekomu inému?

Preto bud'me milosrdní voči svojim blízkym, ale aj nepriateľom a tým, ktorí nás nemajú radi, aby sme získali veniec večného života.

Mgr. Ján Pilko, PhD.

Sedem rokov nazad začala na ostrove fungovať prvá farnosť. Dnes sa cez horlivú misiu piatich kňazov (jeden Kolumbijec a štyria Kubánci), pri nedostatku financií a s neustálymi ťažkosťami, formujú cirkevné spoločenstvá v ďalších troch mestách.

Keď chcel metropolita Athenagoras poďakovať Fidelovi Castrovi za pozvanie a srdečné privítanie patriarchu Bartolomeja, generál Castro odpovedal: „Nie, Vaše Vysokopreosviatenstvo, to kubánsky národ ďakuje Vám a Vášmu patriarchovi za to, že ste priniesli Pravoslávie do našej krajiny“. Kuba sa s Božou pomocou skutočne stáva pravoslávnu a z ostrova sa Pravoslávie šíri aj medzi obyvateľov Haiti, Mexika, Kostariky, Dominikánskej republiky a Kolumbie, kde vďaka asociácii Sv. Kozmu Etoľijského povstal v meste Cúcuta prvý pravoslávny chrám Sv. Archanjelov.

Ďalší zázrak sa udial v Guatemale! Tak, ako v čase prenasledovania, kedy boli kresťania nútení sa skrývať v katakombách, čakajúc na deň, kedy sa budú môcť slobodne klaňať Trojedinému Bohu, tak aj v súčasnosti vo

všetkých krajinách Strednej a Južnej Ameriky nespočetné skupiny, odvrhnuté rímsko - katolíckou cirkvou, túžia po možnosti zjednotenia sa s Pravoslávím. Jedno z takých spoločenstiev sa minulý rok obrátilo na mexickú metropoliu s prosbou o zjednotenie s pravou Cirkvou. Ťažko všetkých poznať pri tak rozsiahlej eparchii, ktorá sa rozkladá na území niekoľkých štátov, a tak ani metropolita Athenagoras nemá ani tušenie o existencii týchto „pravoslávnych“ skupín.

Ukazuje sa, že pred 20-timi rokmi si títo Guatemalci založili svoju „Pravoslávnu Cirkev“, samozrejme nekano-nickú, pretože ani nevedeli, aká má Cirkev byť a ako fungovať. Pokúšali sa jednoducho duchovne prežiť. Viedli svojím spôsob akýsi „pravoslávny“ duchovný život, s nie celkom správnymi bohoslužbami. No vedeli, že chcú byť pravoslávni. Pochopili, že iba Pravoslávna Cirkev zachováva pravú vieru, a oni tiež majú plné právo na to, aby mohli žiť pravoslávny učením a pravoslávnu duchovnosťou.

pokračovanie na str.6.

Ako to bolo u nás po vyhnaní žiakov sv. Cyrila a Metoda

Mnohí autori vo svojich knihách šíria mylné názory, že vyhnaním žiakov sv. Cyrila a Metoda z Veľkej Moravy tu všetko cyrilometodské zahynulo, čo nie je vonkoncom pravdou. Len sa prizrieme faktu, koľko sa po Slovensku dodnes nachádza cyrilometodských pamiatok, na koľkých starších rímskokatolíckych chrámoch sú dodnes dvojité cyrilometodské kríže.

A prečo nie je dokladov o cyrilometodskej kresťanskej tradícii viac? Západné rehole - jezuiti, dominikáni, františkáni a iní ich poničili a odstránili, aby dnes nevydávali svedectvo. V ich rukách boli archívy, knižnice a všetky dokumenty.

Zostali len tie, ktoré oni ponechali. Dnes vydávajú svedectvá štatistiky, schematizmy, kanonické vizitácie, archeológia a iné pamiatky. Latinské kresťanstvo sa šírilo viac vo vyšších spoločenských vrstvách, medzi ľuďmi vzdelanými, ktorí inklinovali k latinizácii. Z inej strany, mnohí sa u nás aj hlásia k byzantskej a konštantínopolskej tradícii, ale nechcú byť pravoslávni, aj keď do r. 1968, aspoň podľa bohoslubných kníh, takými boli. Ale, aká je to byzantská a konštantínopolská tradícia bez Pravoslávia? Je to len akýsi hybrid. Je zaujímavé, že mnohí z nich sa vôbec neštítia pred slovenskou verejnosťou odvolávať na pravoslávnych starcov, pravoslávne monastiere v Grécku a inde vo svete, ktoré sú pravoslávne, ako by to boli ich, uniátske, gréckokatolícke. Veď, povedať niekomu v Grécku, že je uniatom, by bolo veľkou urážkou. V Grécku je 98 % obyvateľstva pravoslávnych. Ťažko by sme v tých krajoch hľadali uniátsku cirkevnú obec, zvlášť v okolí Solúna, odkiaľ pochádzali sv. Cyril a Metod, v Macedónii, v okolí Ochridu a iných miest na Balkáne, kde sa ukryli ich žiaci vyhnaní z Veľkej Moravy. Dnes každý môže navštíviť tieto miesta a na vlastné oči sa presvedčiť, že tam žili a žijú dodnes len pravoslávni veriaci, a nie uniati.

Veď, ako by aj mohla v dobe sv. Cyrila a Metoda existovať gréckokatolícka - uniátska cirkev, keď v tej dobe bola len jediná kresťanská Cirkev nerozdelená, nakoľko veľký rozkol nastal až v r. 1054.

Veď, prečo by boli utekali žiaci sv. Cyrila a Metoda po vyhnaní z Veľkej Moravy k pravoslávny, prečo by začali Anjouvci v Uhorsku svojou silou a mocou tlačiť kresťanov do západného rítu a latinizovať ich, keby v Uhorsku bola existovala gréckokatolícka - uniátska cirkev. Prečo potom jágerskí biskupi silou a mocou utlačali mukačevských biskupov. Prečo žiaci sv. Cyrila a Metoda utekali pred prenasledovaním v Uhorsku, nie do Ríma, kde sídlil pápež, ale utekali na Balkán pod jurisdikciu carihradského patriarchu. Veď aj v časoch samotnej únie, v 18. - 19. st., mnohí z Uhorska utekali, nie do Ríma, alebo na západ, ale do Ruska, Bulharska, na Východ.

Tieto historické fakty a pravdy sa

nedajú zmeniť.

Prežiť všetky tieto útrapy našim predkom pomáhali aj kontakty s Lvovom, Počajejom, Kyjevom a Moskvou, odkiaľ kupci, ktorí z Tokaja vyvážali víno do týchto končín, privážali naspäť bohoslubné knihy (nielen tlačené, ale aj rukopisné), ktoré sú dodnes v chrámoch na východnom Slovensku, ktoré sa používajú dodnes pri bohoslubách.

Sme Slovania a chceme cyrilometodskú slovanskú duchovnosť. Aj keď tu boli žiaci sv. Cyrila a Metoda vyhnaní, cyrilometodská viera a tradícia, ktorú nám doniesli z pravoslávneho Carihradu, nezanišla.

Po príchode kráľa Karola Róberta na Uhorský trón a po Rozhanovskej bitke v r.

1312, k nám začala z latinského západu prichádzať šľachta, ktorá bola latinského obradu. Títo tu celé stáročia, ako napr. Drugethovci, silou a s pomocou latinských reholí - benediktínov, františkánov, dominikánov, jezuitov a ďalších, ktoré na Slovensku pôsobili a pôsobia dodnes, latinizovali našich predkov a výsledok vidíme dnes.

Aj dnes cyrilometodské dedičstvo nezachováva ten, kto čarokrásne dokáže opísať, ako ho zachováva, ale ten, kto dodnes v plnosti dodržiava, čo nám sv. Cyril a Metod doniesli, čo nás naučili a za čo trpeli oni a ich nasledovníci.

Obrad, liturgia, spev, ale aj asketika a dogmatika, je dedičstvo, ktoré vyšperkovali samotní sv. Cyril a Metod. Ani dnes nemožno prijať len ich obrad a učenie nepravoslávne, latinské., takú prax sv. Cyril a Metod nepoznali.

Aj dnes mnohí neveria v tak húževnato

prezentované zjednotenie a boja sa preťahovania veriacich pre ekonomické a sociálne výhody, boja sa ľstivej latinizácie, ale dejiny ukazujú, že tieto obavy sú opodstatnené. „Veď kedysi celé Uhorsko bolo cyrilometodského obradu a dnes na jeho najvýchodnejších častiach sa nachádzajú už len žalostne vymierajúce zbytky príslušníkov tohto obradu...“

(Vladimirus de juxta Hornad - Dejiny gréckokatolíkov Podkarpatska /9. - 18. storočie/, Košice 2004).

Latiníci si mysleli a dodnes si myslia, že to je cesta k jednote. To plánujú, aby sa to udialo v Rusku, Ukrajine, Bielorusku, Rumunsku, Bulharsku, Srbsku, Macedónsku a Grécku - zmeniť pravoslávnych na uniatov a následne na latiníkov. O tom nám svedčia dejiny Cirkvi na Slovensku a v Uhorsku, a tieto tendencie pretrvávajú dodnes. Je preto potrebné obrátiť svoju pozornosť aj do minulosti a načerpať z nej ponaučenie pre našu budúcnosť. Bude to len prínosom pre nás všetkých.

Ze pôvodne pravoslávne slovenské kraje sa stali latinskými, o tom píše aj slovenský národovec Ľudovít Štúr: „Pravoslávna cirkev... Ó, svätá Cirkev našich otcov, ktorá si zvolala pravé kresťanské požehnanie na naše národy z výšin Nitry, Velehradu a Vyšehradu. Ponáhľaj sa, aby si mohla duchovne zjednotiť celú rodinu našich národov, ó, vráť sa k nám! Pozdvihni naše srdcia k Večnému a posilni nášho ducha, aby mohol uskutočniť Svoje veľkolepé poslanie. Takmer všetky naše kmene, Česi rovnako ako Slováci, Poliaci aj Chorváti boli už v tvojom lone, ty, matka Slovanov, a len keď sem vtrhli cudzinci, aby nám vládli, vyhnaní ťa a zaviedli katolícku cirkev, ktorá upevnila nad našimi kmeňmi cudzie panstvo a vydala nás tam, kde má na teba dosah, ale padne skôr, než ty. Tebe sa otvára budúcnosť, ty budeš viesť životaschopný národ, s ktorého duchom a poslaním si v súzvuku!“

Keď padne a zlomí sa nenávidená nadvláda, srdcia tvojich blízkych budú ťa vítať a spontánne vzlietnu k tebe, blahoslavenej!“ (Štúr, Ľ.: Slovanstvo a svet budúcnosti, Bratislava 1993).

Nás, súčasných pravoslávnych na Slovensku, môže len tešiť, že tak, ako sv. Cyril a Metod a ich žiaci, aj mnohí ďalší sa do dnešného dňa ani pod silným tlakom latinizácie, neprijemnosti a múk, ktoré pretrpeli za svoju vieru, nezriekli sa svojho východného pravoslávneho presvedčenia, pravoslávnych poriadkov vo vierouke, dogmách a bohoslubnej praxi.

Teší nás, že dielo sv. Cyrila a Metoda dodnes žije aj na našom Slovensku. Nech ich príklad a poučenie histórie nás posilní byť neoblomnými a pevnými vo svojom presvedčení a pravoslávnej viere.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Slovo Božie - Logos, prichádza na svet, aby uzdravil bolesti tohto sveta.

Vtelený Boží Syn, Isus Christos, prejavuje svoju mesiášsku silu aj tým spôsobom, že uzdravuje chorých a pomáha každému, kto sa nachádza v núdzi.

Svätý apoštol a evanjelista Matúš, keď opisuje začiatok Isusovej misijnej činnosti, najprv približuje poyolanie Andreja, Šimona

zvaného Peter, potom aj Jakuba a Jána za apoštolov. V závere svojho rozprávania píše: „Isus chodil po celej Galilei, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o Božom kráľovstve a uzdravoval trpiacich všetkými chorobami a neduhmi. Správa o ňom sa rýchlo rozniesla, takže až zo Sýrie vodili k Nemu chorých, ľudí posadnutých démonmi, námesačných, ochrnutých a On ich uzdravoval“ (por. Mt 4, 23 - 24).

Christos uzdravil malomocného (Mt 8, 1 - 4). Keď prišiel do Kafarnaumu, uzdravuje sluhu rímskeho stotníka (Mt 8, 5 - 13). Pri návšteve Petrovho domu našiel jeho svokra ležať s vysokou horúčkou, dotkol sa jej a tá sa uzdravila (Mt 8, 14 - 15). Keď sa preplavili na druhý breh Galilejského mora, neďaleko Gadary, Christos uzdravuje mužov, ktorí boli posadnutí démonom (Mt 8, 28 - 33). A keď sa potom vrátil naspäť do Kafarnaumu, priniesli k Nemu na nosidlách porazeného človeka, ktorému tiež prinavrátil zdravie (Mt 9, 1 - 3).

Očítí svedkovia Christovej moci uzdravovať nemocných boli touto skutočnosťou uchvátení. Svätý apoštol a evanjelista Matúš takto opisuje udalosť, ktorá sa udiala v Galilei: „Tu sa okolo Neho zhromaždili veľké zástupy a priviedli so sebou chorých, zmrzačených, slepých, nemých a všelijako inak postihnutých. Kládli ich pred Neho a On ich uzdravoval. Tí, čo doposiaľ nemohli vyriešiť ani slovko, hovorili, chromí chodili, mrzáci sa narovnali a slepí videli! Uchvátené zástupy žasli a nadšene oslavovali Boha“ (por. Mt 15, 30 - 31).

Keď Christos prechádzal cez mesto Je-

ných, vyhánajte démonov. Čo ste zadarmo dostali, zadarmo rozdávejte!“ (Mt 10, 6 - 8).

Christos uzdravoval chorých na základe toho, že u nich videl silnú vieru v to, že On im môže pomôcť v nešťastí. Preto sa v

jom a uzdravovali ich“ (por. Mk 6, 12 - 13).

Christos aj po Nanebovstúpení prebýva v Cirkvi prostredníctvom Svätého Ducha a s Ním aj Jeho sila uzdravovať chorých a nevládných. Presvedčame sa o tom z dejín mladej Cirkvi.

Potom na učeníkov zostúpil v Jeruzaleme Svätý Duch a v dôsledku Petrovej kázne sa dalo pokrstiť okolo tritisíc ľudí.

Stalo sa, píše prvý kresťanský dejepisec svätý apoštol Lukáš, že „raz popoludní okolo tretej sa Peter a Ján uberali do chrámu na pravidelné modlitby.

Práve tam prinášali nejakého človeka od narodenia chromého; každý deň ho usadili pri chrámovej bráne, ktorá sa volala Krásna a tam prosil o almužnu tých, čo vchádzali do chrámu. Keď videl prichádzať Petra a Jána, aj ich prosil o almužnu. Zastali pri ňom a Peter povedal: Pozri sa na nás! Žobrák sa na nich túžobne zahľadel v nádeji, že niečo dostane. Ale Peter pokračoval: Zlato ani striebro nemám, ale dám ti cennejší dar. V mene Isusa Christa Nazaretského vstaň a choď! Nato chytil žobráka za pravú ruku, zdvihol ho a v tom okamihu do ochrnutých nôh a kĺbov chromého vstúpila sila. Vstal, chodil a vošiel s apoštolmi do chrámu., poskakoval od radosti a chválil Boha“ (por. Sk 3, 1 - 8).

Peter ďalej uzdravuje nevládneho v Lyde: „Tu sa stretol s Eneášom, človekom, ktorý bol už osem rokov pripútaný na lôžko, lebo bol ochrnutý. Peter mu povedal: Eneáš, Isus Christos ti vracia zdravie. Vstaň a usteľ si lôžko! A Eneáš hneď vstal. Keď to obyvatelia Lydy a Saronu videli, uverili v Isusa Christa“ (por. Sk 9, 33 - 35). V Joppe, neďaleko Lydy, Peter vrátil k životu veriacu ženu menom Tabita, ktorá už bola mŕtva. Čo vážne pri opísaní tejto udalosti je, že: „Peter požiadal, aby všetci odišli, kľakol si a modlil sa. Potom sa obrátil k mŕtvej a povedal: Tabita vstaň! Otvorila oči, uvidela Petra a sadla si. Podal jej ruku a pomohol jej vstať. Potom

PRAVOSLÁVIE

Evanjeliu môžeme často stretnúť s vyjadrením Isusa Christa: „Choď, viera tvoja ťa spasila“.

Hoci Christos preniesol dar uzdravovať nemocných aj na svojich učeníkov, raz sa

stalo, že v neprítomnosti ich Učiteľa sa na nich obrátil nejaký muž, ktorý ich prosil, aby mu uzdravili námesačného syna, ale oni mu nevedeli pomôcť. Preto musel toto námesačného chlapca uzdraviť Christos. Keď učeníci zostali sami s Christom, opý-

TAJINA JELEOPOMAZANIA

richo, uzdravil slepca (Mk 10, 46 - 52). V meste Naim pred znakmi mnohých ľudí, ktorí sa zúčastnili na pohrebe syna naimskej vdovy, mu Christos prinavracia život (Lk 7, 11 - 17). Podobne prinavrátil život aj dcére predstaveného židovskej synagógy Jaira, ktorý úpenlivo prosil Christa o pomoc, „lebo mu umiera jediná dvanásťročná dcérka“ (Lk 8, 42). Christos vracia život aj Lazarovi (Jn 11, 1 - 44).

Dar uzdravovať nemocných Spasiteľ preniesol aj na svojich učeníkov, keď im ešte počas svojho života na tejto zemi povedal: „Radšej choďte k ovciam strateným z domu izraelského a hlásajte, že Božie kráľovstvo sa približilo. Uzdravujte chorých, krieste mŕtvych, očist'ajte malomoc-

tali sa Ho: „Prečo sme ho my nemohli uzdraviť? Isus im odpovedal: „Lebo málo veríte. Ak budete mať vieru aspoň ako horčičné semienko a poviete tomuto vrchu: Posuň sa! - poslúchne vás. Nič pre vás nebude nemožné“ (por. Mt 17, 19 - 20). Z uvedeného je vidieť, že apoštoli mohli uzdravovať chorých, ale len vtedy, keď sami mali silnú vieru v Isusa Christa, Božieho Syna.

Svätý evanjelista Marek svedčí o tom, ako Isusovi učeníci v Jeho mene pomáhali nešťastným: „A tak sa učeníci vydali na cestu a všade nabádali ľudí k pokániu: Zmeňte svoj život! Obráťte sa k Bohu! Oslobodzovali ľudí, ktorých ovládali zlí duchovia, mnohých chorých natierali ole-

všetkých zavolať hore a odovzdať im Tabitu živú“ (Sk 9, 40 - 41). Konkrétne v tomto prípade je poukazané na silu modlitby pre uzdravenie človeka.

Na základe skutočností zo Svätého Písma môžeme povedať, že svätá tajina jeleopomazania, tajina na uzdravenie chorých, má pevné biblické základy.

Podľa svedectva Písma túto silu má Cirkev vďaka tomu, že náš Spasiteľ Isus Christos jej ju ponechal. Uzdravovanie je možné na základe viery v Christa ako Syna Božieho so silou vrúcnej a úprimnej modlitby.

Prof. ThDr. Imrich Belejkanič, PhD.

pokračovanie zo str.3.

S vedomím, že pri každej bohoslužbe je potrebné vypomínať svojho biskupa, posledných 10 rokov sa modlili za patriarchu Bartolomeja. 20 rokov žili vo viere a nádeji, že raz nájdu v pravde Christa Spasiteľa.

V tomto čase zistili, že v Mexiku je kanonicky pravoslávny biskup a metropolita Konštantínopolského Patriarchátu. Jednoducho prišli za vladymom Athenagorasom, zaklopali na jeho dvere a ako deti poprosili prijať ich do cirkevného spoločenstva.

Metropolita poveril dvoch kňazov, aby sa stretli s touto skupinkou, zistili, kto sú a nakoľko seriózna je ich žiadosť. Zostali neskutočne zaskočení - za „skupinkou“ stálo viac než pol milióna veriacich, pôvodných Guatemalcov patriacich k starovekému národu Mayov, ktorí svoju vieru žili v okolo 400 chrámoch a kaplnkách. Zostalo akurát poďakovať Matke Božej za tento zázrak. Metropolita Athenagoras prijal týchto veriacich Guatemalcov do lona Pravoslávnej Cirkvi, dvoch ich vodcov rukopoložil na kňazov a začala seriózn-

na práca katechizácie stoviek tisícov týchto ľudí. Katechizácia samozrejme vyžaduje nie iba jeden rok námahy, ale námahy, ktorá prináša blahodätne plody. Každý nový člen by mal poznať, v čom je podstata pravoslávneho spôsobu života - práca, naučiť neofitov (novoobrátených) ako žiť s Cirkvou, ako po správne udelenom krste a myropomazaní, dôstojne pristupovať k najväčšiemu tajomstvu - prijatiu Tela a Krví Hospodina Isusa Christa.

Čo to znamená pre Pravoslávie? Je to začiatok., tam skutočne začína boj o spásu duší. Pravoslávie „získava“ Latinskú Ameriku, a skutočne, jemu patrí tretie tisícročie. Pravoslávie, nevlastní dostatočné materiálne prostriedky, ale zato vlastnú všeobjímajúcu, nekonečnú blahodať a pri pomoci Svätého Ducha pokračuje v svojej misii. Hospodin Boh je živý vo veky!

zdroj: pravoslavie.ru.

je známy ako jeden z najobľúbenejších a najväznejších duchovnikov ruskej Cirkvi v ťažkých časoch 20. stor.

Otec Nikolaj patril k pokoleniu vyznáčov, ktorí za vieru a vernosť Bohu pretrpeli nenávisť mocných sveta, kruté vypočívania, väzenia a nakoniec vyhnanstvo. Aj po tom, čo bol prepustený na slobodu, ďalšie roky svojho života prežil v ústraní, pri práci a modlitbe na odlahlom rybárskom ostrove Zalit. Nezanechal za sebou žiaden súbor teologicko - asketických prác, jednak jeho

Dnes, keď sa spomenie meno **starca Nikolaja Gurjana**, len málokomu z veriacich v Rusku by toto meno nebolo známe.

Dokonca, i ďaleko za hranicami,

monastieri, alebo bol vedený nejakým skúseným duchovnikom. Aj to svedčí o tom, že dary Božej milosti, ktoré v sebe mal, ktoré cez neho pôsobili, sa v ňom prebúdzali a formovali pod priamym vedením Božím.

História Cirkvi pozná takých veľikánov duchovného života, ktorí k výške duchovnej úrovne došli bez viditeľného vodcu - prepodobný Pavol Tébsky, Antonij Veľký, Mária Egyptská a ďalší.

Avšak, fenomén Zalitského starca nie je iba v tom, že sa vyformoval do neobyčajnej duchovnej sily sám, bez duchovného vodcu, ale že sa formoval v tom najtragickejšom období života ruskej Cirkvi, kedy krajinou vládla bezprecedentná kampaň na likvidáciu cirkevného života.

Do r. 1937 boli prakticky všetky ruské monastiere zničené, mnísi a mníšky vystrieľaní alebo poslaní do lágrov, a tí, čo sa zachránili, žili pod najprísnejšou kontrolou bezpečnostných služieb. Akékoľvek tajné pokusy udržať tradíciu mníšskeho života boli kruto vykorenované. V tejto dobe rastúcej hrôzy bezbožného režimu, kde už deti prechádzali tvrdou ateistickou výchovou, Božia prozreteľnosť si pripravovala „star-

Svedkovia živej viery Zalitský starec Nikolaj

krátke a jednoduché rady dokázali a dokázu trhať srdcia „prostáčikov“ aj „mudrcov“, a pre mnohých sa stal tým človekom, ktorý ukazuje na cestu k Bohu.

Narodil sa 24. mája 1909 v kupeckej rodine v dedine Čudskije v San-Peterburgskej oblasti. V r. 1926 ukončil pedagogické učilište a v r. 1929 získal neplné pedagogické vzdelanie v Leningradskom učiteľskom inštitúte, odkiaľ bol vylúčený, keďže sa angažoval proti zatvoreniu chrámu. Hneď na to bol zatknutý a sedem rokov strávil v Syktyvkare vo väzení. Po svojom prepustení, až do času II. svet. vojny, učil v školách Tosnenského rajónu. Keďže mal zdravotné problémy, ku ktorým prišiel na ťažkých prácach v lágri, nebol odvedený na front. Keď v r. 1942 Stalin povolil znovuotvoriť niektoré duchovné školy v Rusku, Nikolaj vstupuje do Vilenského duchovného seminára, kde bol po dvoch semestroch metropolitom Sergejom (Voskresenským) vysvätený na kňaza. Slúžil na niekoľkých farnostiach Pobaltska. V r. 1949 - 1951 diaľkovo ukončil seminárne vzdelanie v Leningrade. V r. 1958 prišiel na ostrov Zalit, na ktorom prežil ďalších 44 rokov svojho života. Tu aj dokončil svoju misiu, ktorú mu zveril Hospodin, keď 24. augusta 2002 odišiel do Nebeského kráľovstva pokoja, ku svojmu Stvoriteľovi.

V zozname faktov jeho životopisu nie je žiadnej zmienky, že by prebýval v nejakom

ca“ - osobu nebývalej hĺbky a výnimočnej sily ducha.

Čas „zjavenia sa“ starca Nikolaja, kedy sa otvorili dvere jeho biednej kémie pre všetkých potrebujúcich je tesne zviazaný s pádom sovietskeho režimu. Bol to nielen čas vyhlásenia demokratických „slobôd“, ale aj počiatok druhého pokrstenia Rusi, kedy sa novootvorené chrámy ruskej Cirkvi začali naplňovať množstvom novoobrátených.

Otec Nikolaj do ľudských srdc vlieval neochvejnú nádej v Božiu milosť. Hovoril: „Keď ty žiješ s Christom, On žije v tebe - a potom je všetko ľahšie“. Mnohí na neho spomínajú ako na velikána Ducha, ktorý bol obdarený mimoriadnym darom duchovného videnia a poznania Boha. Bol tak blízko Boha, že sa v ňom naplňovali slová Pisma, že „chodil s Bohom“, a podobne ako proroci, necítil sa schopným vyjadriť Boha zemskými slovami... Z plnosti Svätého Ducha, ktorý v ňom prebýval, stále opakoval: „**Vždy som s Hospodínom... Vidím a cítim, že On je vždy so mnou... Neochvejne verte v Boha, len pravoslávna viera vás zachráni v týchto ťažkých časoch... Ved' Boh Sám povedal: „Ja Som s vami po všetky dni, do skončenia sveta“ (Mt 28, 20).**

Všetky slová a rady Bohonosca našich dní, starca Nikolaja, boli hlboko preniknuté učením Pravoslávnej Cirkvi. V jeho tvári Hospodin odkryl žiariaci Svietnik - Christa, ktorý svieti na cestu mnohým., odkrýva Cestu, po ktorej sa nejde nohami, ale dušou - Christa, Spasiteľa: „Ja Som Cesta, Pravda i Život: Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze Mňa“ (Jn 14, 6). Starec Nikolaj hovoril: „**Kto nájde túto Cestu, toho Sám Christos poniesie na Svojich rukách!**“ Tento Boží človek, pokorný duchom, neobyčajne jednoduchý, bol horlivým nositeľom Pravdy, Viery, z celého srdca milujúcim Christa...

Pravda - je večná a nemenná, a pravdu stále sprevádza láska, neoddeliteľná od pravdy, ako je teplo neoddeliteľné od slnečného svetla. Preto stále hovoril o Bohu - „**Bohu, Ktorý nie je krutým sudcom, ale Najmilostivejším Otcem, Ktorý rešpektuje našu kráľovskú slobodu, ale trpezlivo čaká zblúdivého človeka, kedy sa sám navráti k Nemu**“.

Zvlášť ľutoval tých, ktorí sa sami vedome postavili proti Christovi, ktorí si sami vedome vybrali večný oheň. Preto mal otec Nikolaj len jedno želanie: Aby sa všetci spasili. „**Tých, ktorí idú proti Bohu treba ľutovať... Ich čaká iba peklo ... Ak človek vo svojej duši neodkryje Boha - celý jeho pozemský život nemá žiaden zmysel**“. Možno ovládnuť celý svet, všetky krajiny, no vnútri bude nespokojnosť a prázdnota, pretože srdce človeka bude bez Boha! Stále pripomínal tragický

biblický príbeh Kainovej histórie - Kain, dalo by sa povedať, vládol celej zemi, mohol ju obrábať, brať z nej všetko, čo urodila, naložiť s ňou podľa svojej vôle... A čo urobil? Zabil svojho brata, pretože jeho duša bola prázdna, vyhľadovaná a závistlivá, i nebolo v nej Boha. Ved' len Hospodin môže nasýtiť dušu človeka. „**Keď nájdeš Boha, - hovoril starec, - v tebe bude žiť celé nebo, s celou jeho nekonečnou veľbou a božskou krásou, s ktorou sa nedá nič na zemi porovnať... Toto je plnosť lásky človeka k Bohu**“.

Otec Nikolaj všetkých zapálene utvrdzoval vo viere, že „**Boh je vždy blízko človeku!** On - je najvernejším Priateľom, ved' aj v Evanjeliu nám hovorí: „Vy ste Moji priatelia“ (Jn 15, 14). On - Ktorý je Živý, počuje nielen naše modlitby a prosby, no ešte pred tým, než Ho začneme prosiť, nám dáva všetko potrebné pre náš život. **Len vždy sa k Nemu treba obracať s láskou a dôverou**“.

Zalitský starec neustále zasieval do ľudských srdc nádej v Božie milosrdenstvo. Zvlášť teraz, kedy sa neustále hovorí o posledných časoch, je taká nádej na spasenie človeku prepotrebná. Duchu temnôt sa úžasne darí aj medzi kresťanmi zasievať strach a beznádej z našej doby, kde sa nemožno spašiť, kde blahodať Božia vyhasla v chrámoch a monastiéroch, že niet skutočných duchovníkov, ... len aby sa hovorilo o ňom, o diablove a jeho všemoci v svete. Starec upozorňoval na toto zlo, ktoré chce takto pohltiť aj srdcia verných - „**Prečo by sme mali celý čas hovoriť o Antichristovi, keď našim životom je Christos! Všetko je v ňom a od Neho pochádza! Christos, hovorí nám Evanjelium, je Radosť, v ktorej niet strachu... Je Láska, ktorá nepozná a vyhňa strach... S Christom, my pôjdeme na muky, na Golgotu i na kríž, no spolu s Ním vstaneme do Života, do Večnosti...**“

„Samozrejme, naša doba je ťažká a zlá, množstvo každodenných udalostí dokáže duchovne ubíjať, no treba nám mať neustále na pamäti, - stále hovoril otec Nikolaj, - že **kdekoľvek by sme boli, po akejkoľvek ceste by sme šli - S nami Boh! Drahí moji! Hospodin je stále s nami, ... tak On túži po človeku!**“ Na všetky zvedavé otázky a pokušenia ohľadom konca vekov starec odpovedal: „**Boh riadi svetom! Christos Vzkreše! Nestrácajte túto paschálnu radosť!**“

Ľudí, ktorým Boh načúva, ťažko opísať slovami, sú záhadní a tajomní... Svet nedokáže pochopiť hĺbku ich vnútornej nebeskej krásy. Sv. Simeon Teológ hovorí, že len svätý môže pochopiť svätého..., tak aj my, iba ako mále jazierko odrážajúce lúče slnka, môžeme s vdácným srdcom spomínať na svätého pastiera, duchovníka a otca vedúceho nás k večnému životu, akým bol aj svetlý starec, horiaci duchom pre večnú blaženosť, otec Nikolaj, tajný biskup, v schime Nektarij.

pripravil jerej Dušan N. Tomko

Návrat vyhnaného patriarchu

V týchto dňoch zažil Konštantinopol návrat vyhnaného patriarchu Konštantína VI, ktorého ostatky po 87 rokoch boli privezené a 6. marca tohto roku pochované na patriaršom cintoríne pri monastieri Bohorodičky „Životodárny Prameň“ (Živonosnyj Istočnik) v Istanbule. Pri tejto príležitosti ekumenický patriarcha Bartolomej slúžil v patriaršom sobore sv. Georgija pohrebne obrady za zosnulým patriarchom.

Patriarcha Konštantín VI (vlastným menom Konstantinos Arapoglou) sa narodil v r. 1860. V r. 1896 prijal biskupské svätenie, a v r. 1924 bol vybraný na katedru konštantinopolského patriarchu. Jednak turecká vláda neakceptovala túto voľbu, preto bol nútený odísť do emigrácie, do Atén, kde sa zriekol titulu patriarchy. Zomrel v r. 1930.

Stretnutie v Chambésy

V dňoch 22. - 26. februára 2011 prebehla pod vedením metropolitu Pergamonu Jána (Zizioulas) vo švajčiarskom Chambésy ďalšia sesia Medzipravoslávnej komisie k príprave Všepravoslávneho snemu. Stretnutia sa zúčastnili predstavitelia 14-tich autokefálnych pravoslávnych cirkví. Našu miestnu cirkev zastupoval Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko - košický.

Ulohou tohto stretnutia komisie bolo dopracovanie otázok, ktoré by mal rozriešiť Veľký Všepravoslávny snem, predložených na predchádzajúcej sesii v r. 2009 - medzi iným otázka udeľovania autokefality a zostavenie jednotných diptychov Pravoslávnej Cirkvi. Počas zasadania sa nenašlo jednotné stanovisko k daným témam, čo len ukázalo potrebu ďalšieho prepracovania týchto otázok.

ho tela, ale zmierte sa s vašimi nepriateľmi a vyžeňte zo svojej duše každú nevraživosť.

Kto to všetko dodrží, ten je schopný pravého pôstu, takého, aký od nás Boh očakáva. Zdržanlivosť od jedla nám Boh nariadil preto, aby sme skrotili žiadostivosť tela, aby sme ho učinili poslušným dodržiavať Jeho zákony.

Nuž, po čom ste sa to od nás dozvedeli, vás, ktorí ste schopní postiť sa do večera prosím, aby ste sa to v rámci svojich možností snažili aj dodržať, lebo tým konáte dobré a chvályhodné dielo. Lebo, aj keď náš vonkajší človek hynie, náš vnútorný sa obnovuje zo dňa na deň (2Kor 4, 16). Pôst činí telo pokorným, brzdí jeho neusmernené túžby. Dušu však osvieti, podá mu krídla, stáva sa ľahkou a zmizne horkosť.

A čo sa týka tých bratov, ktorí v dôsledku telesnej slabosti nie sú v takom stave, aby sa do večera postili, presvedčte ich o tom, aby nijako neobchádzali duchovnú potravu - počúvanie ponaučení. Nemusia sa hanbiť za to, ak pred večernou bohoslužbou prijali potravu, nakoľko nie jedenie nás zaháňuje, ale zlé skutky. Veľká hanba - je hriech! V tom však, ak striedame prijímame stravu, niet žiadnej hanby, veď

Boh pre nás neustanovil pôst iba preto, aby sme nejedli, ale preto, aby sme sa trochu vzdialili od každodenných starostí a tak zvyšný čas venovali svojmu duchovnému napredovaniu.

Ak by sme si pozorne budovali svoj život a každú voľnú minútu venovali duchovnosti, a tiež celý náš život by

Sv. Ján Zlatoústý

Cieľ a osôh pôstu

plynul v dobrodeniach, vtedy by sme nepotrebovali ponaučenia pre pôst.

Ale nakoľko naša ľudská prirodzenosť je povrchná a náklonná k nezdržanlivosti a slastiam, preto ľudomilný Hospodin, ako milujúci otec, v pôste našiel pre nás riešenie, aby sme svoj um od roztržitosti a problémov každodenného života obrátili k duchovným dielam.

Nakoľko poniektorí, prichádzajúci do chrámu, pociťujú telesnú slabosť a nie sú schopní vydržať bez jedla do večera, tým odporúčam, aby svoju telesnú slabosť posilnili jedlom, ale aby nijako nevynechali počúvanie duchovných ponaučení, no práve im venovali ešte väčšiu pozornosť, pretože okrem zdržiavania sa od jedla ešte existuje mnoho iných ciest, ktoré nám otvoria dvere dôvery k Bohu.

Práve preto, kto sa nedokáže postiť do večera a je, ten nech sa snaží o hojnejšie milodary, ešte vrúnejšie nech sa modlí, a tiež je o to viac pohotový na počúvanie Božieho slova. Do istej miery nám v tom prekáža slabosť náš-

Hospodin nás obliekol do takého tela, ktoré ináč nevie existovať, len tak, ak prijíma potravu. Ale všelijako stráňme sa nestriedmosti, lebo striedme jedenie je oveľa väčším prínosom, čo sa týka telesného zdravia. Či nevidíte zo dňa na deň, že v dôsledku nestriedmeho prežierania sa pochádzajú nespočetné choroby? Odkiaľ pochádzajú bolesti nôh? Od čoho bolí hlava? V dôsledku čoho sa šíri rozmrhanie dobrodení?

Nie je to dôsledok nestriedmosti, nie z toho, že sa nadmieru nalievame vínom? Ako sud, naplnený vodou, ktorý sa ponára a nakoniec sa potopí, podobne aj človek, predajúc sa obžerstvu a pijanstvu, ponára sa ku dnu, uskrtiac si svoj rozum, nakoniec už iba leží, ako živá mŕtvoľa. Konat' zlo ešte dokáže, ale k dobru je neschopný nad mŕtvoľu.

Preto vás prosím, podobne ako blažený Pavol: o telo sa nestarajte tak, aby vznikli v ňom zlé žiadosti (Rim 13, 14), ale posilnení pretekajte sa v zhromažďovaní duchovných dobrodení.

viac na wordpress.panagia.com.

Veľkopôstná kuchyňa

Veľký pôst tvorí 40 dní, ktoré nazývame Svätou štyridsiatnicou. Je obrazom štyridsaťdenného pôstu Hospodina Isusa Christa, keď po Svojom krste odišiel do púšte. Po ich skončení, nasledujúcich osem dní do Paschy - od Lazarovej soboty, cez Kvetnú nedeľu a šesť dní Strastného týždňa - sú posvätené utrpeniu nášho Spasiteľa Isusa Christa a všetkému, čo predchádzalo Jeho spasiteľnú smrť na Kríži za nás.

Podľa cirkevného typikonu sa v čase Veľkého pôstu zakazuje konzumovanie živočíšnych produktov - mäsa, mlieka, vajec, rýb. Od pondelka do piatku, ak v týchto dňoch neprípadne nejaký sviatok, nie je používaný ani rastlinný olej. Ryba sa v čase Veľkého pôstu dovoľuje dvakrát: vo sviatok Blahoviščenija Presvätej Bohorodičky a na Kvetnú nedeľu. Počas ostatných sobôt a nedeľí Veľkého pôstu, takisto ako aj v dni osobitne ctených svätých, dovoľuje sa používať rastlinný olej. V prvý deň pôstu - v Čistý pondelok a v predposledný deň - vo Veľký piatok, odporúča sa nejesť.

Rozumná striedmosť však prináša úžitok, naopak, nestriedmosť je príčinou chorôb. A toto pravidlo platí v každej sfére života. Preto Cirkev aj bremeno pôstu uľahčuje, či už pre tehotné ženy, chorých, starých, či ťažko pracujúcich.

„Skutočný pôst, - učí nás sv. Ján Zlatoústý, - je odklonením sa od zla, zdržanlivosťou svojho jazyka, zavrnutím hnevu, krotením vášni, ohovárání, klamstiev... Pôst je porazením smrti a oslobodením sa od hnevu. Pôst telo udržiava zdravým: nezaťažované jedlom, neprijíma choroby, ale stáva sa ľahkým a posilňuje sa pre prijatie darov.

Postiaci sa vedia, ako pôst krotí túžby, ... potláča hnev a navracia náladu, krotí porvy srdca, posilňuje myseľ, prináša pokoj duši, robí telo ľahkým a chráni ho pred nezdržanlivosťou...“.